

KLAGANDE

Ytmetall i Sölvesborg AB, Thure Carlssons väg 18, 294 00 Sölvesborg

MOTPART

Länsstyrelsen i Blekinge län, 371 86 Karlskrona

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den 16 november 2006, dnr 575-8109-06, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande vid vite om undersökning av mark

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att fastigheten Skanslyckan 12 inte skall omfattas av föreläggandet. Tidpunkten för redovisning av undersökningsplanen och resultaten från undersökningarna flyttas dock fram på följande sätt.

- Undersökningsplan skall ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 31 oktober 2007.
- Resultat från undersökningarna skall ha redovisats senast den 31 augusti 2008.

YRKANDEN M.M.

Ytmetall i Sölvesborg AB (nedan bolaget) har yrkat — som det får uppfattas - att Miljödomstolen i första hand upphäver Länsstyrelsens beslut och i andra hand ändrar Länsstyrelsens beslut på så sätt att föreläggandet endast omfattar fastigheten Skanslyckan 13.

Till stöd för överklagandet har bolaget anfört bl.a. följande.

Dok.Id 56896

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-868 00 E-post: miljodommstolen.vaxjo@dom.se	0470-868 40	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

Bolaget anser att fastigheten Skanslyckan 12 inte skall omfattas av föreläggandet. Länsstyrelsen menar att ett skäl är 31 års ytbehandling, men på Skanslyckan 12 har det aldrig bedrivits någon ytbehandling. En marknivåskillnad medför inte att eventuellt "spill" kan nå Skans lyckan 12 och dessutom är hela ytan mot Skanslyckan 13 hårdgjord asfalterad yta.

Inte heller fastigheterna Skanslyckan 5 och 6 skall omfattas av föreläggandet. På fastigheterna Skanslyckan 5 och 6 byggdes en fabrik som startades under låg produktion hösten 1989, en produktion som tyvärr aldrig kom till en lönsam nivå. År 1991 kom krisen inom bilindustrin, vilken drog ner produktionen ytterligare. Därtill kom fantasihöga räntor som för bolaget med utlandslån innebar en successiv nedtrappning av produktionen för att slutligen 1992 stoppa produktionen helt. Ytbehandlingen hade då pågått i ca 30 månader i nya lokaler och under ett mycket lågt utnyttjande av bolagets kapacitet. Det kan också här påpekas att all markyta framför Skanslyckan 5 och 6 är hårdgjord och asfalterad.

Det har inte dokumenterats något spill av kemikalier från berörda fastigheter. På fastigheten Skanslyckan 13 har det bedrivits ytbehandling under 31 år, på Skanslyckan 5 och 6 under 3 år och på Skanslyckan 12 har det aldrig bedrivits någon ytbehandling. Triavfettning har i likhet med förnickling och förkromning aldrig bedrivits inom bolagets verksamheter.

I det fall utredning skall utföras och prover tas borde Länsstyrelsens föreläggande ha föregåtts av en övergripande plan för hela industriområdet i Falkvik. Planen skulle ha belyst de olika företagen som är etablerade inom området och vilken miljöpåverkan dessa kan ha åstadkommit och hur denna påverkan kan ha spridits. Det kan inte anses rimligt att ett företag inom området skall åläggas alla kostnaderna för undersökning och prover då även andra företag kan ha bidragit till en eventuell miljöpåverkan. Det är välkänt att marken på Skeppsbyggaren som angränsar till Skanslyckan 13, 6 och i viss mån 8 är gammal markyta där tippning/dumpning av rester från varvets mångåriga verksamhet ägt rum.

Bolaget menar att det bör finnas en starkare motivering i detta fall för att efter fem år efter stopp starta denna stora och kostsamma utredning.

När det gäller bolagets ekonomiska situation har bolaget anfört följande. Bolaget har därvid tillfrågat expertis rörande projektets kostnader.

- kostnad för MIFO fas 2 och platsspecifik riskbedömning torde röra sig mellan 100 000 och 200 000 kronor,
- kostnad för efterkommande provtagningar och analyser torde röra sig mellan 500 000 och en miljon kronor,
- sammantaget innebär det minst 600 000 och som mest 1,2 miljoner kronor. Det bör också betonas att den summan är exklusive eventuell saneringsåtgärd.

Bolaget har bankskulder på ca 500 000 kronor och som enda tillgång en fastighet som nu har blivit i det närmaste omöjlig att avyttra. Bolaget har driftskostnader och finansiella kostnader på 190 000 kronor per år. Intäkterna reduceras, på grund av uppsägning av hyreskontrakt, till 50 000 kronor per år efter juni månad 2007 om ingen ny hyresgäst eller åtgärd vidtas.

Bolaget sammanfattar sitt överklagande enligt följande punkter:

- Det är 5 år sedan bolaget upphörde med sin verksamhet. Bolaget har sedan dess inte bedrivit någon verksamhet utöver uthyrning av lokaler. Det är mycket besvärande för bolaget att inget har sagts om eventuellt kommande krav på miljöåtgärder förrän nu.
- År 2005 sålde bolaget fastigheten Skanslyckan 12 och år 2006 Skanslyckan 13. Två fastigheter har således nya ägare. Skanslyckan 12 är färdigrenoverad av nye ägaren och Skanslyckan 13 har undergått reparationsarbeten efter försäljningen.
- Försök till försäljning av fastigheterna Skanslyckan 5 och 6 har stoppats då de befintliga spekulanterna tappat intresset på grund av pågående miljöärendet.
- Under 2006 har dagvattenledningen gått sönder ca 100 m från tidigare avbrott, vilket ytterligare understryker markens olika jordmån.
- Bolaget anser att det inte finns tillräckligt underlag för ett beslut om föreläggande.
- Det finns flera företag som kan vara delaktiga i en eventuell miljöpåverkan.
- Fastigheterna Skanslyckan 5, 6 och 12 skall inte omfattas av förelägandet.
- Bolagets ekonomi omöjliggör ett ekonomiskt åtagande.
- Hela området är industrimark och inga byggnader för en- eller flerfamiljs- hus, barnstugor eller kontor kommer här att byggas.

Länsstyrelsen i Blekinge län har motsatt sig det som bolaget yrkat med undantag för fastigheten Skanslyckan 12. Länsstyrelsen har i övrigt anfört följande.

Bemötande av händelser och iakttagelser

- Bolaget yrkar att fastigheten Skanslyckan 12 inte skall omfattas av föreläggandet. Länsstyrelsen är beredd att inte ta med ovanstående fastighet, då ytbehandlingsverksamhet inte bedrivits på fastigheten. Dock kan Skanslyckan 12 komma att behöva undersökas närmare i ett senare skede, beroende på vilka resultat den översiktliga undersökningen ger.
- Bolaget begär också att fastigheterna Skanslyckan 5 och 6 skall undantas från föreläggandet och motiverar det med att produktionen där har bedrivits under kort tid med lågt utnyttjande och att marken utanför byggnaden är hårdgjord och asfalterad. Länsstyrelsen anser att det finns tillräckliga skäl att begära undersökningar av dessa fastigheter. Att verksamheten endast pågått under en kortare tid är i detta fall inte tillräckligt skäl för att undanta dem. Länsstyrelsens avsikt med undersökningar av Skanslyckan 5 och 6 är främst att undersöka byggnadens golv (betongen) och utgående avloppsledning, då det exempelvis funnits tillfällen när karet med elpoleringsbad varit bräddfyllt och delar av badvätskan har runnit ut på betonggolvet (se bilaga till yttrandet, Länsstyrelsens beslut 1997-12-03). Dessutom fungerade inte det reningsverk som installerades för produktionen i den nya byggnaden tillfredsställande.
- Bolaget invänder mot uppgiften att det förekommit spill av kemikalier på fastigheterna Skanslyckan 12, 5 och 6 och när det gäller Skanslyckan 13 hänvisar bolaget till att miljökraven har ökat kontinuerligt under de 31 år som ytbehandlingen har bedrivits. Vidare anser bolaget att om det hade förekommit spill så borde det ha varit dokumenterat. Beträffande Skanslyckan 12, 5 och 6 hänvisar Länsstyrelsen till det som framförts under ovanstående punkter. När det gäller Skanslyckan 13 vill Länsstyrelsen redovisa följande. Till skillnad från vad bolaget skriver finns en hel del dokumentation som styrker att hanteringen inte varit tillfredsställande. Till exempel har kemikalier och miljöfarligt avfall inte förvarats på hårdgjord yta och innanför invallningar samt under tak enligt de föreskrifter som gällde. Detta upptäcktes vid besiktning den 6 juni 1989. Vidare upptäcktes vid detta tillfälle ett sprucket kärl med vätska som innehöll bland annat zink (se bifogade foton och åtalsanmälan till yttrandet). Vid detta tillfälle fanns tydligt spill på marken. Hanteringen av kemikalier och miljöfarligt avfall har dessutom bedömts vara bristfällig vid andra tillfällen. Länsstyrelsen invänder därför mycket bestämt mot bolagets påstående om att det inte förekommit något väsentligt spill på fastigheten och att detta inte är dokumenterat.
- Bolaget motsäger inte Länsstyrelsens iakttagelser att miljöfarligt avfall lagrats utomhus, inte heller att läckage kan ha förekommit. Bolaget skriver också att bet- och lutbad lagrades utomhus under kort tid och att detta var

lagrat i plastfat med lock och att dessa således inte kan ha läckt. Dock visar foto från besiktningen den 6 juni 1989 att det funnits plastfat som helt saknade lock uppställda på gårdsplanen. Bifogade foton till yttrandet visar tydligt att det uppstått spill på marken.

- Bolaget kommenterar foton vilka Länsstyrelsen antar är de som redovisas i yttrandet, tagna någon dag före besiktningen den 6 juni 1989 och på vilka man kan se hur det har runnit färgad tvättvätska ner till dagvattenbrunnen. Händelsen anmäldes till kommunens miljökontor och en tjänsteman därifrån gjorde ett platsbesök och fotograferade. Enligt uppgift uppfattade den tjänstemannen att det var innehållet (förbrukat bad) i karet som spolades ut. Länsstyrelsen anser inte att en enstaka händelse av detta slag kan ha orsakat en större förorening men den förstärker intrycket att hanteringen av farligt avfall har varit bristfällig och är därför viktig för helhetsbedömningen.
- Bolaget invänder mot uppgiften om att förbrukade betbad skopades för hand och att det i själva verket gällde avspaltad olja och fett som skummades av för hand. Bolagets uppgift är trovärdig och den person som utförde inventeringen kan ha missuppfattat uppgiften. Personen är inte längre anställd hos Länsstyrelsen och arbetsbelastningen nu har inte medgett någon närmare utredning.
- Bolaget framför att "såvitt vi förstår avses här den gamla reningsanläggningen" och anger att efter beslut om ett nytt reningsverk gjordes inga investeringar i det gamla. Länsstyrelsen förstår inte bolagets avsikt med detta men antar att det gäller det som sägs om reningsverket under rubriken "redogörelse för ärendet" i föreläggandet. Länsstyrelsen åsyftar i denna punkt inte bara tiden 1988-1999, utan även tiden innan och efter byggnation av ny produktionslokal med tillhörande nytt reningsverk för produktionen där. Det har vid ett flertal tillsynsbesök konstaterats att reningsanläggningarna inte fungerat tillfredsställande. Exempelvis kunde det gamla på reningsverket på Skanslyckan 13 inte besiktigas vid ett tillsynsbesök den 12 februari 1982, eftersom dörren var blockerad av vatten. Vid den periodiska besiktningen samma år konstaterades att anläggningen vid besiktningstillfället fungerade mindre tillfredsställande med relativt låg reningseffekt. Vid den periodiska besiktningen året därpå var reningsanläggningen inte i drift utan höll på att byggas om och renoveras. Enligt besiktningsprotokollet hade bolaget svårigheter att genomföra avloppsvattenbehandlingen enligt uppställda krav. Detta, liksom översvämningar i reningsverket, har även noterats längre fram i tiden.
- Bolaget anser att orsaken till att växtligheten på baksidan av fastigheten inte uppvisat samma vitalitet som produktionsskog beror på att det har genomförts röjningar. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att växtligheten på baksidan av byggnaden på Skanslyckan 13 var hämmad när platsbesök gjordes på fastigheten i samband med MIFO fas 1 inventeringen den 1 juni 2003. Det ingår i MIFO-metodiken att kontrollera tecken på vegetationsska-

dor. Viss praktisk träning för denna bedömning har skett och Länsstyrelsen har många objekt att jämföra med.

- Bolaget framför att reningsverket i såväl den gamla som nya anläggningen fungerade med bräddavrinning vilket innebär att vid full drift skall det vara fyllt till brädden. I samband med att slam tas ut från reningsverket och pressas sjunker nivån i reningsverket kraftigt. Länsstyrelsen invänder inte mot detta. I stället gäller det hanteringen av avloppsvatten efter det att verksamheten med ytbehandling upphört. Vid en inspektion den 24 mars 1997 fann Länsstyrelsen att de båda reningsverken stod fyllda med processavloppsvatten och ytbehandlingsbad (se Länsstyrelsens beslut 1997-12-03 som bilagts yttrandet). Den nya reningsanläggningen har enligt bolagets miljörapport för 1996 inte varit i drift sedan januari 1993. Användningen av den gamla reningsanläggningen skall enligt vad som angivits i ansökan om tillstånd enligt miljöskyddslagen ha upphört senast under 1990, se beslutet 1997-12-03. Återigen ställer detta frågor om hanteringen som, såvitt har kunnat utredas, inte har fått något rimligt svar. Reningsverket var ju inte i drift. Varför var de då bräddfulla så lång tid efter nedläggningen?
- Bolaget redovisar resultatet av en provtagning som utfördes efter en anonym anmälan 1998 och anger att bland de metaller som uppvisade mycket höga värden fanns kadmium, arsenik och vanadin vilka inte har förekommit i bolagets produktion. Länsstyrelsen kommenterar det enligt följande. Enligt analysprotokollen beställdes ett analyspaket omfattande vanliga grundämnen, främst metaller i stället för specifika analyser. Detta var ett normalt förfarande på grund av att kostnaden blev lägre samtidigt som resultatet gav mer information. Resultatet visar höga halter av tungmetaller och vissa andra grundämnen som kan förväntas i avloppsvattnet från den verksamhet som bolaget bedrev. Dock fanns även de ämnen som bolaget nu anger också i höga eller relativt höga halter. Speciellt gällde det kadmium. Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd 97:4 "Varmförzinkning" förekommer bly och kadmium naturligt som föroreningar i zink och ibland tillsätts också bly till zinksmältan. Möjligtvis är just den höga halten av kadmium ett frågetecken. Vanadin kan eventuellt ha kommit från oljor som flitigt använts som tillfälligt rostskydd på gods och som togs bort genom avfettning som första steg i ytbehandlingen. Länsstyrelsen har ingen förklaring på varför det fanns arsenik i proverna. Enligt Länsstyrelsens erfarenhet har det förekommit föroreningar i ytbehandlingskemikalier som längre tillbaka i tiden inte redovisades i produktinformationer vilket möjligtvis kan vara en förklaring. Enligt kommunens bedömning i ärendet är det osannolikt att föroreningarna som uppmättes kan ha kommit från någon annan än bolagets verksamhet. Länsstyrelsen bifogar till yttrandet handlingarna i ärendet 241-3385-98 med beslut 1998-08-26.
- Bolaget anger att det inte har varit dagvattenledningen som lagats tre gånger utan det var färskvattenledningen. Vid tillsynsbesök den 1 juni 2003 uppgav bolagets VD att man fått byta vatten- och avloppsledningarna som knäckts i gatan utanför varvet åtminstone tre gånger sedan han tog över bolaget. Bo-

laget anger att under 2006 har dagvattenledningen gått sönder ca 100 meter från tidigare avbrott och anser att det ytterligare understryker markens olika jordmån. Länsstyrelsen kan inte utifrån nuvarande kännedom om markförhållanden och vad som är känt för övrigt bedöma varför dagvattenledningen har gått sönder. Försiktighetsprincipen som Länsstyrelsen anser måste beaktas i hög grad i MIFO fas 1 medför stor misstänksamhet mot avloppsledningar. Består ledningarna av gjutjärn eller betongrör med skarvar förutsätter Länsstyrelsen i de riskbedömningar som görs att de läcker mer eller mindre.

- Bolaget upprepar vad som sagts i tidigare punkter om verksamheternas varaktighet på de olika fastigheterna. Länsstyrelsen hänvisar till kommentarer som Länsstyrelsen har lämnat i anslutning till de punkterna.
- Bolaget anser att föreläggandet inte skall omfatta undersökningar av trikloretylen, nickel och krom. Länsstyrelsen invänder mot detta enligt följande. År 1973 uppges att viss triavfettning förekommer och även förnickling och kromatering enligt MIFO fas 1. Uppgiften kommer förmodligen från en inventering av ytbehandlingsindustrin som genomfördes i början av 1970-talet men Länsstyrelsen har nu inte kunnat hitta detta dokument. Den person som senast reviderade inventeringen enligt MIFO fas 1 har slutat sin anställning. Frågan bör vänta och avgöras enligt punkten 5 i föreläggandet då bolaget får ny möjlighet att motsätta sig undersökning av triförörening. Genom dispensbeslut den 30 augusti 1976 medgavs bolaget undantag från att söka tillstånd för ytbehandlingsverksamhet med ytterligare en elektrolytisk förzinkningslinje samt en elpoleringslinje. Verksamheten bedrevs på fastigheten Skanslyckan 13. Genom Länsstyrelsens beslut den 9 november 1987 lämnades bolaget tillstånd att uppföra nya lokaler på stadsägorna 348-350 A (nuvarande Skanslyckan 5 och 6) och att utöka befintlig verksamhet med ytbehandling genom nya anläggningar för betning, elpolering, kromatering, förkromning, förnickling, elförzinkning och varmförzinkning. I enlighet med nämnda beslut installerades och togs i drift en elförzinkningslinje omfattande avfettning, betning, dekapering och kromatering samt elpolering för rostfritt gods i en ny fabriksbyggnad. Övriga tillståndsgivna linjer installerades aldrig, se beslut den 26 augusti 1998. Kromatering i elförzinkningslinjen ger utsläpp av krom och elpolering ger utsläpp av både nickel och krom.

Utredning av hela Falkviksområdet

Länsstyrelsen har inget att invända mot bolagets beskrivning av området men bedömer att de misstänkta föroreningarna från bolagets verksamhet kan särskiljas åtminstone när det gäller de fastigheter som föreläggandet avser och det gäller också dagvattenledningen enligt vad som framkommit genom undersökningarna som utfördes 1998. Beträffande varvsområdet ligger det nedströms de fastigheter som föreläggandet omfattar men lutningen är liten vilket talar för att föroreningar i någon

mån skulle kunna sprida sig mot grundvattnets strömningsriktning genom vattenståndsvariationer i Östersjön men knappast in på de fastigheter som bolagets verksamhet har bedrivits på. Om det ändå visar sig att det också finns en påverkan från annan verksamhet inom fastigheterna som omfattas av föreläggandet måste givetvis det förhållandet hanteras genom nya utredningar och ställningstaganden.

Bolagets ekonomiska situation

I och för sig begränsas en verksamhetsutövares ansvar för efterbehandlings- och utredningskostnader av vad som är skäligt med hänsyn till bland annat omständigheterna i övrigt. Jämkning av ansvaret gör sig inte gällande med samma styrka i fråga om undersökningar som efterbehandlingsåtgärder. Vid bedömningen av skäligheten får hänsyn också tas till om det rör sig om en privatperson eller ett aktieföretag. I det här fallet anser Länsstyrelsen dock att det fattas ekonomiskt underlag för att bedöma bolagets ekonomiska situation.

Bolagets sammanfattning

- Bolaget framför att det är 5 år sedan bolaget upphörde med sin verksamhet och det har sedan dess inte bedrivits någon verksamhet utöver uthyrning av lokaler. Det är mycket besvärande för bolaget att inget har sagts om eventuellt kommande krav på miljöåtgärder förrän nu. Länsstyrelsens avsikt har varit att agera snabbare men prioriteringar av den egna verksamheten utifrån tillgängliga resurser har medfört dröjsmålet. Länsstyrelsen anser dock att det inte påverkar bolagets ansvar. Att det inte har bedrivits någon miljöfarlig verksamhet under de senaste fem åren bedömer Länsstyrelsen inte alls ha påverkat utredningsbehovet.
- Bolaget redovisar att år 2005 såldes fastigheten Skanslyckan 12 och år 2006 Skanslyckan 13, alltså har två fastigheter nya ägare. Skanslyckan 12 är färdigrenoverad av nye ägaren och Skanslyckan 13 har undergått reparationsarbete sedan övertagandet 2006. Att de nämnda fastigheterna har sålts påverkar inte bolagets ansvar för uppkomsten av eventuella föroreningar. Om nya ägare genom åtgärder har påverkat eventuella föroreningar, t.ex. genom att sprida dem, är de ansvariga för konsekvenserna av detta, men det får i så fall senare utredningar visa. I ett första steg behövs en översiktlig undersökning för att klarlägga om det finns föroreningar som kan utgöra så stor risk att de behöver utredas närmare. Det kravet bör riktas mot den som bedrivit den verksamhet som kan anses ha orsakat föroreningar.
- Bolaget redovisar att försök till försäljning av fastigheterna Skanslyckan 5 och 6 har stoppats då de befintliga spekulanterna tappat intresset på grund av pågående miljöärendet. Länsstyrelsen anser att det saknar betydelse för bedömningarna i ärendet.

- Bolaget anger att under 2006 har dagvattenledningen gått sönder ca 100 meter från tidigare avbrott och anser att det ytterligare understryker markens olika jordmån. Länsstyrelsen anger här kommentarer som tidigare lämnats ovan i yttrandet.
- Bolaget anser inte att det finns tillräckligt underlag för beslutet om föreläggande. Bolaget har inte närmare angett i vilka avseenden det finns så stora brister att det inte kan ligga till grund för föreläggandet. Genom den MIFO fas 1 utredning som utförts och vad som redovisats ovan och till yttrandet bifogade dokument anser Länsstyrelsen att det visats i tillräcklig grad att det finns risk för sådan skada som anges i 10 kap. 1 § miljöbalken. På grund av detta anser Länsstyrelsen att krav på undersökningar kan ställas. Länsstyrelsen vill i sammanhanget också särskilt framhålla att det överklagade föreläggandet gäller en begränsad översiktlig undersökning enligt den etablerade metodiken, MIFO fas 2, som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av förorenade områden".
- Bolaget anser att det finns flera företag som kan vara delaktiga i en eventuell miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar bolagets bedömning men anser att de starkaste misstankarna om föroreningar i de byggnader som bolaget bedrivit sin verksamhet i och i mark och grundvatten i den närmaste omgivningen samt utefter den avloppsledning som bolaget har släppt ut sitt avloppsvatten i gäller föroreningar som kan ha uppkommit genom bolagets verksamhet.
- Bolaget yrkar att fastigheterna Skanslyckan 5, 6 och 12 inte skall omfattas av föreläggandet. Länsstyrelsen går med på att Skanslyckan 12 tas bort men motsätter sig att fastigheterna 5 och 6 stryks med de motiv som anges i bemötande av händelser och iakttagelser ovan. När det gäller Skanslyckan 12 kan bättre bedömningar göras när Skanslyckan 13 har undersökts.
- Bolaget anser att företagets ekonomi möjliggör ett ekonomiskt åtagande. Länsstyrelsen anser att oavsett bolagets ekonomiska situation skall det i undersökningskedet ansvara för undersökningskostnaderna. Länsstyrelsen anser dessutom att den ekonomiska situationen inte är tillräckligt utredd.
- Bolaget framför att hela området är industrimark och inga byggnader för en- eller flerfamiljshus, barnstugor eller kontor kommer här att byggas. Länsstyrelsen menar att det inte går att säga hur området kommer att användas i framtiden. Den pågående markanvändningen avses beaktas när resultaten av de förelagda undersökningarna skall utvärderas enligt MIFO-metodiken.

Kompletterande synpunkter

När det gäller efterbehandlingsarbete i landet har Naturvårdsverket gjort en prioritering som gäller industribranscher och liknande i form av en branschlista som senast reviderades den 21 april 2004, se bilaga till yttrandet. Verket har allmänt bedömt de olika branscherna och indelat dem i olika branschriskklasser. Ytbehandling med kemiska och elektrolytiska processer har placerats i branschriskklass 2. Därmed tillhör denna verksamhetstyp den grupp av branscher som är näst högst prioriterad för i första hand utredning enligt MIFO fas 1. Tillämpning av försiktighetsprincipen

medför att resultatet av MIFO fas 1 är tillräckligt endast om underlaget och riskklassningen som baseras på detta mycket säkert visar att det inte finns behov av undersökningar. Det innebär i praktiken att det finns undersökningsbehov i de flesta enskilda fallen som gäller kemisk och elektrolytisk ytbehandling. Bolaget har bedrivit sådan verksamhet i tämligen betydande omfattning vilket i sig borde vara tillräckligt för att kunna ställa krav på undersökningar. Det som framkommit genom MIFO fas 1 utredningen, det som sagts ovan och vad som framgår av till yttrandet bifogade handlingar styrker enligt Länsstyrelsens mening bedömningen att det i detta fallet är särskilt angeläget att undersökningar blir utförda.

Ytmetall i Sölvesborg AB har anfört bl.a. följande.

Bolaget konstaterar att fastigheten Skanslyckan 12 inte längre ingår i föreläggandet. Bolaget motsätter sig Länsstyrelsens krav på att fastigheterna Skanslyckan 5 och 6 fortfarande omfattas av föreläggandet. Bolaget besitter inte ekonomiska resurser för att genomföra MIFO fas 2 utredning.

Skanslyckan 13

Vad avser reningsanläggningen har dag- och månadsprover på renat avloppsvatten utförts av konsultföretag under alla år och med svaren tilldelade både bolaget och tillsynsmyndigheten. Bolaget har inga av konsultföretaget dokumenterade anmärkningar på utförda analyser och Länsstyrelsen har varje år godkänt bolagets miljörapporter. Vad avser växtligheten är det en självklarhet att den hämmas om man - som bolaget gjort - rensar, sågar och klipper ner den. Bolaget anser att deras uppfattning, att utomstående manipulerat med tillförsel av främmande ämnen, styrkts av den polisutredning som blev följden av den anonyma anmälan. Bolaget hävdar att det inte finns inom rimlighetens gränser att eventuellt förorenat avloppsvatten från Skanslyckan 13 kan påverka vattenledningar ända upp till 150 m från bolagets utsläppspunkt.

Skanslyckan 5 och 6

Länsstyrelsen anser att när det gäller Skanslyckan 13 har 31 års ytbehandling varit en tungt vägande orsak till kravet på en MIFO fas 2 utredning. På Skanslyckan 5 och 6 har ytbehandling pågått under loppet av tre år och med en mycket blygsam start för att efter två år sakta avstanna till dess bolaget begärde indrag av tillståndet för elektrolytisk ytbehandling. Från denna anläggning har inga utsläpp skett via luften som därmed kunnat påverka den yttre miljön. Länsstyrelsen menar att bolaget via en förseelse med rengöring av ett mindre kar på utsida verkstadsbyggnad och då det med högtrycksspruta åstadkom en mindre vattenmängd till dagvattenbrunn. Länsstyrelsen menar vidare att vid en besiktning innehöll ett kar med polervätska så mycket att vätska rann över och ut längs golvet. Det påstås också att innehavaren skall ha sagt att detta var mycket vanligt förekommande. Bolaget hävdar följande:

- att Skanslyckan 5 och 6 inte har haft verksamhet under en tidsrymd som kan påkalla krav om en omfattande MIFO fas 2 utredning.
- att det spill som åstadkoms vid tvättning av ett kar var mycket begränsat (max 40-60 l).
- att påståendet där innehavaren skall ha sagt att det var mycket vanligt förekommande att vätska rann över ett polervätskekar är en total missuppfattning. Vad som kan ha sagts är att eftersom polervätska är hygroskopiskt (tar till sig vatten från luft) och eftersom det under lång tid inte varit någon ytbehandling inom poleringen, stiger vätskenivån i karet och åstadkommer spill som är mycket ringa, men som genom sin färg ser mycket ut.
- att Länsstyrelsen påstår att betonggolv "läcker" och att det kan finnas föroreningar under golvet som måste undersökas, motsätter sig byggnadsexperter som bolaget har rådfrågat. Betong läcker inte om det inte sätts under tryck, och inte ens då beroende på vilken kvalitet betongen har gjutits med. Att åstadkomma ett tryck kan i bolagets fall bara göras genom att fylla upp en vattenpelare över hela golvet och under en tid försöka bibehålla nivån. Experterna kan inte säga hur lång tid som måste gå för att betongen skall anses ha läckt. Det skall påpekas att ytan utanför verkstaden är asfalterad och lutar på en sträcka av 15 m inte mindre än 5 dm, vilket gör det omöjligt att vätskor skulle kunna stå kvar och "läcka igenom" asfalten. Golvet inne i verkstaden är utformat som en invallning, dvs. det lutar från väggar mot mitten och skulle vid en katastrof rymma 150 m³ vätska. Om läckage skulle uppstå och sätta golvet under "tryck" skulle anställda omedelbart behöva gå i dessa vätskor.

När det gäller bolagets beskrivning av Falkviksområdet, menar Länsstyrelsen att eventuella föroreningar uppkomna från "varvet", Ji-We bolagen, f.d. batterifabriken och f.d. stenhuggeriet är av underordnad betydelse eftersom bolagen befinner sig

nedströms bolagets verksamhet och alltså inte påverkas av vattenståndets förändringar i den mycket närliggande Sölvesborgsviken. Detta påstående är enligt den information som bolaget erhållit felaktigt. Ett annat svar borde bevisas av Länsstyrelsen.

Bolaget påminner om vad som sagts i överklagandet vad gäller utredning av hela industriområdet i Falkvik. Det är inte rimligt att ett företag inom området skall åläggas alla kostnaderna för undersökning och prover då även andra företag kan ha bidragit till en eventuell miljöpåverkan. De närliggande fastigheterna är Bomullen 4, Skanslyckan 7 och 15 samt Skeppsbyggaren 11.

Bolaget har inga kunskaper om utsläpp från bolagets verksamhet. Det spill som bevisligen dokumenterats har varit små och inte kunnat vålla någon egentlig miljöpåverkan. Detta gäller i synnerhet Skanslyckan 5 och 6. Vad avser Skanslyckan 13 finns en period före bolagets tillträde 1981 som är utom bolagets kännedom. Bolaget menar att ärendet före föreläggandet borde ha genomgått en förberedande undersökning, som underlag för vidare beslut och ett eventuellt föreläggande.

Länsstyrelsens oro att betonggolven läcker skulle lätt kunna påvisas om en borrhärna från betongen togs fram. Den skulle enligt experter efter okulärbesiktning snabbt ge ett svar om läckage funnits. Om inget läckage funnits finns det inte heller någon påverkan på annat djup under golvet.

Länsstyrelsen menar också att gamla avloppsrör kan vara upphov till läckage och borrhöror bör tas längs ledningen. Skanslyckans avloppsrör är förmodligen av cement men på Skanslyckan 5 och 6 gäller PVC. Cementrören kan lätt undersökas med hjälp av kamera där filmning är möjlig på hela sträckan. Filmen kan sparas för senare genomgång och svaren på rörens beskaffenhet ge kunskap om eventuellt läckage. PVC-rören kan inte anses vara i behov av inspektion efter så kort tid som tre år.

Som avslutning kan några markprover utföras där Länsstyrelsen har specificerat vad som skall analyseras beroende på de ämnen som bolaget hanterat.

Bolagets ekonomi

Länsstyrelsen menar att bolagets ekonomi inte är tillräckligt utredd vad gäller bolagets möjlighet att svara för kostnader av detta slag. Bolaget har skulder på ca 450 000 kronor och som enda tillgång en fastighet som nu har blivit i det närmaste omöjlig att avyttra. Dessvärre finns också problem med bolagets försök att få nya hyresgäster på grund av osäkerheten om frågor kring eventuell miljöpåverkan. Bolaget har driftskostnader och finansiella kostnader på 190 000 kronor per år. Intäkterna reduceras på grund av uppsägning av hyreskontrakt till 50 000 kronor per år efter juni månad 2007 om ingen ny hyresgäst eller åtgärd vidtas. Som framgår av kopia till yttrandet är bolagets ekonomi på sikt helt ohållbar, då redan ingången av 2008 innebär en likviditetskrisis. Det är bolagets önskan att en snabb behandling av detta mål kan lösa det fortsatta handlandet kring miljöproblemet och därmed det ekonomiska ansvaret.

DOMSKÄL

Principen om att förorenaren ansvarar för de skador eller olägenheter som denne orsakat i miljön har kommit till uttryck i 2 kap. 8 § miljöbalken. För förorenade områden preciseras innebörden av denna bestämmelse genom reglerna i 10 kap. miljöbalken, vilka slår fast ett primärt utrednings- och efterbehandlingsansvar för utövaren av den verksamhet som har orsakat eller bidragit till en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt 8 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken skall bestämmelserna om verksamhetsutövarens ansvar tillämpas på miljöfarliga verksamheter vars faktiska drift har pågått efter den 30 juni 1969 om verkningarna från desamma alltjämt pågick vid tiden för miljöbalkens ikraftträdande och det finns ett behov av att avhjälpa skadorna eller olägenheterna som har orsakats av verksamheten.

Bolaget har genom tillstånd eller dispens enligt äldre bestämmelser bedrivit verksamhet med kemisk ytbehandling på nu aktuell plats sedan år 1971. Verksamheten

upphörde i sin helhet år 2002. Av det överklagade beslutet framgår att bolaget begärt att Länsstyrelsen återkallar bolagets tillstånd att bedriva miljöfarlig verksamhet.

Miljödomstolen anser det visat av handlingarna i målet att bolaget genom sin verksamhet orsakat sådana föroreningar på platsen som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Miljödomstolen anser därför att 10 kap. miljöbalken är tillämpligt fullt ut i målet parallellt med tillsynsbestämmelserna i 26 kap. 9 § miljöbalken.

Ansvaret mellan flera verksamhetsutövare är solidariskt enligt 10 kap. 6 § miljöbalken. Krav om efterbehandlingsåtgärd kan således riktas mot vem som helst av dem som bedrivit eller bedriver verksamheten. I efterbehandlingsansvaret ingår också det inledande ansvaret för utredningar om och kartläggning av föroreningarna. Någon utredning av samtliga verksamhetsutövares del i föroreningen behöver inte göras av tillsynsmyndigheten i vidare mån än för att kunna bedöma skäligheten i den enskilde verksamhetsutövarens ansvar. Den utredning som gjorts är tillräcklig för denna bedömning. Fördelningen av det solidariska ansvaret verksamhetsutövarna emellan får prövas av miljödomstol på talan av någon av de solidariskt ansvariga, se 20 kap. 2 § 7 p. miljöbalken. Miljödomstolen instämmer därmed i Länsstyrelsens bedömning att bolaget är rätt adressat för föreläggandet.

När det gäller bolagets ekonomiska förhållanden framgår det av Bolagsverkets bolagsregister att bolaget i nuläget inte är försatt i konkurs och inte heller har trätt i likvidation. Bolagets ekonomiska situation är dock på sikt bekymmersam. För yrkesmässig verksamhet skall emellertid bedömningen av vad som är ekonomiskt rimligt utgå från branschförhållanden och inte från den aktuella verksamhetsutövarens betalningsförmåga (prop. 1997/98:45 del 1 s. 232). Miljödomstolen finner därför inte anledning att på denna grund upphäva eller ändra det av Länsstyrelsen beslutade föreläggandet.

En verksamhetsutövare kan emellertid inte göras ansvarig för andra åtgärder och utredningar än de som anses skäligen vid en bedömning enligt 10 kap. 4 § miljöbal-

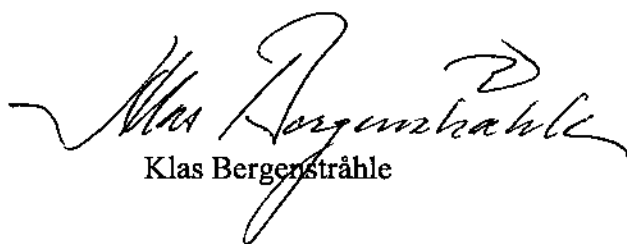
ken. Nämnda lagrum syftar till att det skall ske en samlad bedömning av samtliga föreliggande omständigheter, vilket kan leda till fullt eller jämkat ansvar. Undersökningsplanen och undersökningarna syftar till att översiktligt klargöra vilka eventuella åtgärder som i ett senare skede behöver vidtas för att komma till rätta med föroreningsituationen och det slutliga ansvaret för efterbehandling kan fastställas först då detta underlag är komplett. Med beaktande av detta instämmer Miljödomstolen i den skälighetsbedömning som Länsstyrelsen gjort och anser att bolaget skall åläggas att utföra de aktuella undersökningarna på fastigheterna Skanslyckan 5, 6 och 13. Miljödomstolen finner, med hänsyn till vad Länsstyrelsen yttrat i målet, skäl undanta fastigheten Skanslyckan 12 från det beslutade föreläggandet.

Det utsatta vitesbeloppet får anses skäligt.

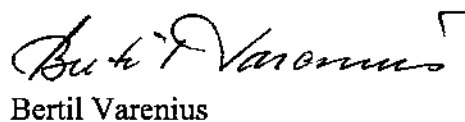
På grunda av det anförda skall överklagandet därmed inte vinna bifall på annat sätt än att fastigheten Skanslyckan 12 undantas från det beslutade föreläggandet. Tidpunkten för redovisning av undersökningsplanen och resultaten från undersökningarna skall dock flyttas fram på sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (prövningstillstånd krävs)

Överklagande senast den 18 juni 2007.

Klas Bergenstråhle

Bertil Varenius

I avgörandet har deltagit rådmannen Klas Bergenstråhle, ordförande, och miljørådet Bertil Varenius. Målet har handlagts av Kenneth Pettersson.

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Funktionen för Föreerade
Områden
Matz Jönsson
0455/87638
e-post:matz.jonsson@k.lst.se

BESLUT
2006-11-16

BILAGA 1

1 (4)

Dnr
575-8109-06

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Miljödomstolen

Ink. 2006 -12- 0 6

Akt. 11.22.09, 06
Aktbil. 2rot. 10.....

Ytmetall AB
Thure Carlssons Väg 18
294 00 Sölvesborg

Föreläggande med anledning av nedläggning av ytbehandlingsverksamheten vid Ytmetall AB i Sölvesborg.

Beslut

Ytmetall AB föreläggs med stöd av 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken (1998:808) och med hänvisning till 10 kap 1-2, 4 och 8 §§ samt 2 kap 8 § miljöbalken att vid vite om 100 000 kr, utföra följande utredningar

- A Undersökningar av föreningar, som misstänks ha uppkommit som en följd av bolagets verksamhet på fastigheterna Skanslyckan 5, 6, 12 och 13, i den omfattning som behövs för att tydligt kartlägga de misstänkta föreningarna i mark, grundvatten, byggnader och andra anläggningar, vilka uppkommit genom bolagets verksamhet. Utredningen skall i omfattning motsvara en MIFO fas-2 utredning enligt Naturvårdsverkets rapport 4918 "Metodik för inventering av Föreerade områden", och vid behov även omfatta områden utanför de nämnda fastigheterna.
- B En platsspecifik riskbedömning som baseras på resultatet av de genomförda undersökningarna.

Bolaget föreläggs också med stöd av ovan nämnda lagrum att utföra utredningarna enligt punkterna ovan i överensstämmelse med följande närmare anvisningar:

1. Bolaget skall samråda med länsstyrelsen avseende undersökningarnas genomförande och för det ändamålet redovisa en motiverad undersökningsplan som beaktar länsstyrelsens genomförda MIFO fas 1 – inventering, bilaga 1. Undersökningpunkterna skall visas på karta. Planen skall klargöra följande:
 - vilka medier som skall provtas eller mätas i de olika punkterna
 - på vilka djup, räknat från markytan som proverna skall tas eller mätningarna utföras
 - vilka analyser som skall utföras på de olika proverna
 - vilka mätningar som skall göras i punkterna.

Motiveringarna skall redovisas skriftligt. Undersökningsplanen skall redovisas till länsstyrelsen senast 2007-05-31.

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Ronnebygatan 22	0455-870 00 0455-875 45	lansstyrelsen@k.lst.se www.k.lst.se	202100-2320

ap 27/11-06

de

2. De olika delmomenten ska i tillämplig delar, utföras enligt Naturvårdsverkets kvalitetsmanual ”Efterbehandling av förorenade områden – Kvalitetsmanual för användning och hantering av bidrag till efterbehandling och sanering” utgåva 2, 2006. Dock skall Naturvårdsverkets ”Beräkningsmodell för riktvärden för mark, Remissversion daterad 2005-07-04” eller den slutgiltiga modellen om den blir färdig i tid, användas vid utvärderingen.
3. Undersökningarna skall innefatta en noggrann kemisk/fysikalisk karaktärisering av föroreningen. Analyserna skall omfatta de parametrar som anges i tabell 12, basprogram i Naturvårdsverkets rapport 4918 ”Metodik för inventering av förorenade områden”. När det gäller analyser på grundvatten skall mikrotox också analyseras (tabell 13). Därutöver skall förekomsten av klorerade lösnings- och avfettningsmedel och deras nedbrytningsprodukter också analyseras.
4. Undersökningarna ska utföras av personer som har dokumenterad erfarenhet och annan kompetens avseende utredning av förorenade områden enligt de vägledning som finns, varav de som är av central betydelse har sammanfattats i bifogad information daterad 2005-10-07, ”Referenser och vägledning avseende undersökningar och utvärderingar av undersökningar”, bilaga 2.
5. Arbetet med undersökningen får inte påbörjas förrän länsstyrelsen har kontrollerat och godkänt att den inlämnade provtagningsplanen uppfyller kraven enligt detta föreläggande eller lämnat föreläggande om behov av kompletteringar eller ändringar.
6. Resultaten av utredningarna skall vara länsstyrelsen tillhanda senast 2008-06-30. Behövs mer tid skall skriftligt medgivande begäras av länsstyrelsen senast 2008-03-31. Begäran om förlängd tid skall motiveras

Redogörelse för ärendet

Verksamheten med kemisk ytbehandling på platsen startades av Ytmetall AB 1971. Fram till 1988 bedrevs den i en äldre byggnad som byggdes till 1976. 1988 uppfördes en ny byggnad norr om den befintliga och en del av ytbehandlingsverksamheten flyttades dit samtidigt som verksamheten utökades. Verksamheten i den nya byggnaden upphörde 1992 och verksamheten i sin helhet upphörde 2002. Bolaget har begärt att länsstyrelsen skall återkalla bolagets tillstånd att bedriva miljöfarlig verksamhet.

Länsstyrelsen har genom tidigare tillsynsärenden avseende den miljöfarliga verksamheten konstaterat att det förekommit spill av ytbehandlingskemikalier på fastigheterna, avfall har förvarats i rostiga tunnor utomhus utan lock eller annat skydd från väder och vind, foton visar att vätskor runnit från planen mellan byggnaderna ner i närliggande dagvattenbrunnar. Det finns även uppgifter om att förbrukade betbad skopades över för hand i tunnor. Det har vid ett flertal tillsynsbesök konstaterats att reningsanläggningarna inte fungerat tillfredställande. Växtligheten på baksidan av den äldre byggnaden uppvisar tydliga tecken på att vara påverkad av föroreningar genom att tillväxten hämmats.

Motiveringar

Enligt 26 kap 9 § miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av balken skall efterlevas. Bestämmelsen ger tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga den verksamhetsutövare, som enligt bestämmelserna i 10 kap miljöbalken skall anses ansvarig för utredning och efterbehandling av förorenade områden, att utreda föroreningsituationen.

Den miljöfarliga verksamheten som misstänks ha orsakat föroreningen upphörde efter den 30 juni 1969. Vidare var länsstyrelsen tillsynsmyndighet för den miljöfarliga verksamheten vid nedläggningstillfället. Av detta följer enligt punkten B5 i bilagan till förordning (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken att länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för de förorenade områden som den miljöfarliga verksamheten har orsakat.

Ytbehandlingsverksamheten har bedrivits av Ytmetall AB från det att den startades 1971 till dess att den avslutades 2002. Enligt bifogad ansvarsutredning, PM daterad 2006-08-16, bilaga 3, är Ytmetall AB ansvarig verksamhetsutövare enligt 10 kap miljöbalken och rätt adressat för föreläggandet.

Länsstyrelsen bedömer att ovan nämnda händelser och iakttagelser sammantaget medför att det finns starka misstankar, om att verksamheten på platsen har orsakat föroreningar som behöver utredas på grund av att det kan finnas risk för människors hälsa eller för skador på miljön.

Bifogad MIFO fas 1 – utredning redovisar misstankarna om föroreningar närmare liksom exponeringssituationen och vilka skyddsvärden som riskerar att påverkas. Bland annat kan framhållas att Sölvesborgsviken är ett vattenområde med begränsad vattenomsättning och ett viktigt område från naturvårdsynpunkt. Dagvattenledningen från fastigheterna mynnar i närheten av ett naturreservat och längre ut i viken finns flera Natura2000-områden med stora naturvärden. Marken i området vid anläggningen består av genomsläpplig sand vilket gör att risken för spridning av föroreningar i marken är mycket stora. Länsstyrelsen bedömer att det är mycket angeläget att föroreningsituationen klarläggs genom undersökningar men finner med hänsyn till normalt tillämplad metodik att de inledningsvis bör begränsas till översiktliga undersökningar.

Hur man överklagar

Detta beslut överklagas hos tingsrätten i Växjö, Miljödomstolen, se bilaga 4.

I handläggningen av ärendet har deltagit Per-Olof Appelkvist, beslutande, länsassessorn Karin Andersson och geolog Matz Jönsson, den sistnämnda föredragande. KA

Per-Olof Appelkvist

Matz Jönsson

Bilagor

1. MIFO fas 1 – utredning